

§ 49

Yttrande över betänkandet "Planering och beslut för hållbar utveckling" (SOU 2015:99)

Ks/2016:390 420

Sammanfattning

Jönköpings kommun har beretts tillfälle att lämna synpunkter på riksintresseutredningens slutbetänkande *Planering och beslut för hållbar utveckling - Miljöbalkens hushållningsbestämmelser* (SOU 2015:99). Riksintresseutredningens slutbetänkande lämnar förslag på relativt stora förändringar i framförallt miljöbalken och plan- och bygglagen i fråga om hur de allmänna intressena, inklusive riksintressen, ska hanteras i den fysiska planeringen. Yttrande ska lämnas till Miljö- och energidepartementet senast den 28 februari 2017.

Beslutsunderlag

Miljö- och energidepartementets remiss 2016-10-18

Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut 2017-01-12 § 133 med tillhörande tjänsteskrivelse

Tekniska nämndens beslut 2017-01-17 § 4 med tillhörande tjänsteskrivelse

Stadsbyggnadsnämndens beslut 2017-01-19 § 56 med tillhörande handlingar
Kommunalrådsyttranden enligt nedan

Majoritetsrådets förslag

Kommunalrådet Carin Berggren (M) överlämnar upprättat förslag till kommunens yttrande. Kommunalrådets förslag till kommunstyrelsens beslut:

- Yttrande till Miljö- och energidepartementet över betänkandet "Planering och beslut för hållbar utveckling" (SOU 2015:99) överlämnas enligt kommunalrådet Carin Berggrens (M) förslag.

Oppositionsrådets förslag

Kommunalrådet Mona Forsberg (S) instämmer.

KOMMUNSTYRELSENS BEHANDLING 2017-02-22

Yrkanden

Staffan Eklöf (SD) yrkar bifall till kommunalrådet Carin Berggrens (M) förslag med den ändringen att under rubriken "Företrädare för riksintresse", i upprättat förslag till kommunens yttrande, ändras texten till följande:

"Jönköpings kommun anser inte att regeringen eller en myndighet själv ska ges möjlighet att överordna ett intresse över ett riksintresse. Miljöbalken, kap. 3 siktar på att långsiktigt bevara värden och att hushålla på lång sikt. När det finns anledning att ändra de avvägningar som görs i kap. 3 i MB, så ska skrivningen i MB ändras. Avvägningen bör inte ändras av regeringen eller en myndighet. Genom att tydligt identifiera och avgränsa de värden som ska skyddas genom riksintresse och andra beskrivna intressen ska reglerna i sig inrymma den flexibilitet som behövs för att möta nya situationer.

Kommunalrådet Carin Berggren (M) yrkar bifall till sitt förslag.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar utan omröstning att bifalla kommunalrådet Carin Berggrens (M) förslag, nämligen följande:

- Yttrande till Miljö- och energidepartementet över betänkandet ”Planering och beslut för hållbar utveckling” (SOU 2015:99) överlämnas enligt kommunalrådet Carin Berggrens (M) förslag.

Reservation

Staffan Eklöf (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt yrkande.

Beslutet expedieras till:

Miljö- och energidepartementet

Mhn

Tn

Stbn

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkande Planering och beslut för hållbar utveckling (SOU 2015:99)

Inledning

Jönköpings kommun har beretts tillfälle att lämna synpunkter på riksintresseutredningens slutbetänkande *Planering och beslut för hållbar utveckling - Miljöbalkens hushållningsbestämmelser* (SOU 2015:99). Riksintresseutredningen lämnar förslag på relativt stora förändringar i framförallt miljöbalken (MB) och plan- och bygglagen (PBL) i fråga om hur de allmänna intressena, inklusive riksintressen, ska hanteras i den fysiska planeringen. Förslaget är så omfattande att det i princip är ett nytt riksintressesystem som föreslås införas. Jönköpings kommun lämnar följande synpunkter på betänkandet.

Generella synpunkter

Jönköpings kommun avstyrker det samlade förslag som utredningen lämnar utifrån att det är inte är ett klart och tydligt utformat riksintressesystem. Systemet som föreslås är alltför komplicerat och bedöms inte underlätta kommunernas planeringsarbete. Jönköpings kommun anser att ett fungerande riksintressesystem skyndsamt behöver tas fram för att bl.a. underlätta för bostadsbyggande i ett hållbart samhällsbyggande. Riksintressesystemet måste anpassas till dagens krav och behov. För att vara ett bättre stöd för kommunerna i deras avvägningar mellan olika intressen behöver det göras tydligare redovisningar vari riksintressevärdena består. Jönköpings kommun välkomnar utredningens förslag om att nu gällande riksintresseområden ifrågasätts, att kriterier för riksintressen ska preciseras, att eventuella nya objekt tillförs, att motivet för utpekandet beskrivs tydligt och framför allt att alla objekt/intresse ges en ingående och tydlig värdebeskrivning och avgränsning. Nuvarande beskrivningar ger inte tillräcklig vägledning för hur avvägningar mellan olika mark- och vattenanvändningsintressen ska göras. Detta behövs för att vara till stöd när kommunerna ska formulera riktlinjer i översiktsplanen. Det är också bra att Boverket fortsätter att ha samordningsansvar för riksintressen. Jönköpings kommun stödjer även utredningens förslag om att samma typ av översyn ska göras angående 4 kap. MB där Jönköpings kommun berörs av området "Vättern med öar och strandområden". Utredningen föreslår att beslutade riksintressen ska aktualitetsprövas minst en gång varannan mandatperiod eller vid behov. Ur ett ekologiskt perspektiv är detta förslag ett alltför kort tidsintervall. Jönköpings kommun ser också risker med att det korta intervallet gör att översynen tar alltför mycket tid och resurser i anspråk från den övriga fysiska planeringen som sker i kommunerna.

STADSKONTORET
Besöksadress Rådhuset
Kyrkogatan, Jönköping
kommunstyrelse@jonkoping.se
Fax diariet 036-10 77 87

JÖNKÖPINGS
KOMMUN

Ljuslet vid Vättern

Områden av väsentligt allmänt intresse

Med hänvisning till att 55 % av Sveriges totala land- och vattenareal omfattas av riksintressen föreslår utredningen att dessa ska begränsas till att endast omfatta områden som ur ett långsiktigt hushållningsperspektiv är av stor nationell betydelse att de används för ett visst ändamål. Därför föreslås att ett kompletterande nytt begrepp införs, *område av väsentligt allmänt intresse*. Det nya begreppet delas in i tre klasser; *nationellt område av väsentligt allmänt intresse*, *regionalt område av väsentligt allmänt intresse* och *lokalt område av väsentligt allmänt intresse*. Redovisningsansvaret för dessa fördelas mellan de nationella sektorsmyndigheterna, länsstyrelserna och kommunerna. Myndigheterna ges ett ansvar att redovisa dessa intressen men ges inget tydligt ansvar för att bevaka att dessa intressen hanteras rätt och tillgodoses.

Jönköpings kommun anser inte att begreppet *väsentligt allmänt intresse* i enlighet med utredningens förslag ska införas. Det är inte bara alltför många klasser att hantera, det är dessutom mycket otydligt hur dessa ska tillämpas och hur avvägningar mellan dessa ska göras. En följd av förslaget är att kommunerna både har att hantera riksintressen som ur ett långsiktigt hushållningsperspektiv är av stor nationell betydelse och som beslutas av regeringen samt områden av väsentligt allmänt intresse ur ett nationellt perspektiv som tas fram av sektorsmyndigheten och redovisas till Boverket. Kommunerna ges i uppdrag att i översiktsplanen redovisa hur dessa båda typer ska tillgodoses. Jönköpings kommun bedömer att det kommer bli otydligt när statens intressen redovisas som två olika typer, som förvisso är snarlika, men ändå inte har samma status och handläggningsordning. Jönköpings kommun anser att om ett intresse är av nationellt intresse så ska också staten kunna ingripa i kommunernas beslut, övriga frågor ska man låta kommunerna hantera på egen hand.

Förslaget innebär även att länsstyrelserna ska redovisa områden av väsentligt allmänt intresse ur ett regionalt perspektiv till kommunerna. Jönköpings kommun vill framhålla att motsvarande system redan finns idag inom plan- och bygglagens ram, där länsstyrelserna ger planeringsunderlag till kommunerna och bevakar mellankommunala intressen. Det gäller både intressen som geografiskt kan avgränsas och andra intressen. Utredningen föreslår att dessa intressen ska redovisas i karta, ges en värdebeskrivning och föras in i miljöbalken. Jönköpings kommun ser inte nyttan med detta förfarande. Senare års kompletteringar i lagstiftningen har gett kommunerna ett större ansvar för den regionala planeringen. Jönköpings kommun bedömer att denna utveckling skulle motverkas genom att införa en skillnad mellan nationellt, regionalt och kommunalt perspektiv för de allmänna intressena. Utifrån ett kommunalt planeringsperspektiv är det viktigt att se en samverkansvinst mellan de lokala och regionala intressena. Att dra en definitionsgräns mellan regionala och kommunala intressen kan medföra att de betraktas som motstående och konkurrerande intressen istället för samverkande intressen. Som förslaget är utformat är det dessutom mycket otydligt vad de olika myndigheternas roller och ansvar innebär i praktiken.

Utredningen föreslår även att flera tillkommande samhällsintressen bör införas i den nya lagstiftningen som väsentligt allmänt intresse, vilka också ska redovisas ur ett nationellt, regionalt och kommunalt perspektiv. Jönköpings kommun ser positivt på att bl.a. bostadsförsörjning och näringslivsutveckling lyfts fram som väsentligt allmänt intresse. Samtidigt bör det tilläggas att dessa intressen redan

ingår i den ordinarie kommunala planeringen och kan bevakas inom plan- och bygglagens ram vilket föranleder att de inte behöver införas i 3 kap. MB som geografiska områden. Kommunerna har redan nu ansvar för en helhetsyn i den fysiska planeringen så att alla relevanta allmänna intressen sammanvägs. Dessutom har länsstyrelsen redan nu ett inflytande i den kommunala planeringen eftersom de ska tillhandahålla underlag till kommunernas planering och har möjlighet till samråd och vägledning.

Brukningsvärd jordbruksmark

Enligt nuvarande lagstiftning är jordbruksmark ett nationellt intresse enligt 3 kap. 4 § MB, men inte ett riksintresse. Det finns en otydlighet i miljöbalken som innebär svårigheter i kommunernas bedömning av jordbruksmarkens värden. Utredningen föreslår att bestämmelser införs i plan- och bygglagen om att länsstyrelsen i sitt granskningsyttrande till översiktsplan och detaljplan ska ange om planförslaget innebär att bestämmelserna om brukningsvärd jordbruksmark inte följs. Länsstyrelsen ska överpröva ett beslut om detaljplan och kan upphäva det om planen inte tillgodoser dessa bestämmelser. Jönköpings kommun anser det vara rimligt att ett samhällsintresse som bedöms så viktigt att det redovisas i 3 kap. MB också följs upp av utsedd myndighet.

Dricksvattenförsörjning som riksintresse

Jönköpings kommun tillstyrker utredningens förslag om att mark- och vattenområden av stor betydelse för dricksvattenförsörjning kan vara av riksintresse, men anser inte att det bara ska begränsas till grundvattenförekomster utan även ytvattenförekomster. Jönköpings kommun har vid ett flertal tillfällen framfört att Vättern ska utgöra ett riksintresse för dricksvattenförsörjning. Utredarnas motiv till varför ytvattenförekomster inte kan klassas som riksintresse är att det skulle innebära att alltför stora ytor avsätts som riksintresse. Jönköpings kommun godtar inte ett sådant argument. Med en tydlig värdebeskrivning och redovisning av vilken typ av åtgärder som kan skada riksintresset kan den frågan hanteras. Dricksvattenutredningen SOU 2016:32 inleder med att konstatera att ”Dricksvattnet utgör landets i särklass mest kritiska försörjningssystem, en förutsättning för att samhälle, företag och olika verksamheter ska fungera”. Att undanta ytvatten från en möjlig riksintresseklassning går helt emot denna värdering av dricksvattnets betydelse. Vättern är idag riksintresse av många andra skäl och vid en framtida avvägning mellan olika intressen får dricksvattenintresset en låg status i förhållande till andra intressen med nuvarande lagstiftning. Jönköpings kommun anser att dricksvattenförsörjning är ett mycket viktigt samhällsintresse och framhåller att både grundvattenförekomster och ytvattenförekomster ska kunna klassas som riksintresse för dricksvattenförsörjning.

Företråde för riksintresse

Utredningen föreslår att regeringen eller den myndighet regeringen utser ska kunna besluta om företråde för ett väsentligt allmänt intresse före ett riksintresse. Jönköpings kommun avstyrker förslaget med områden av väsentligt allmänt intresse men föreslår att befintliga allmänna intressen ska kunna hanteras på samma sätt. Det skulle exempelvis möjliggöra för en avvägning mellan ett bostadsförsörjningsintresse och ett riksintresse.

JÖNKÖPINGS KOMMUN

Ann-Marie Nilsson
Kommunstyrelsens ordförande

Carl-Johan Korsås
Stadsdirektör